

ДЕПУТАТСЬКІ ІНІЦІАТИВИ ТА ФОРМИ ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ

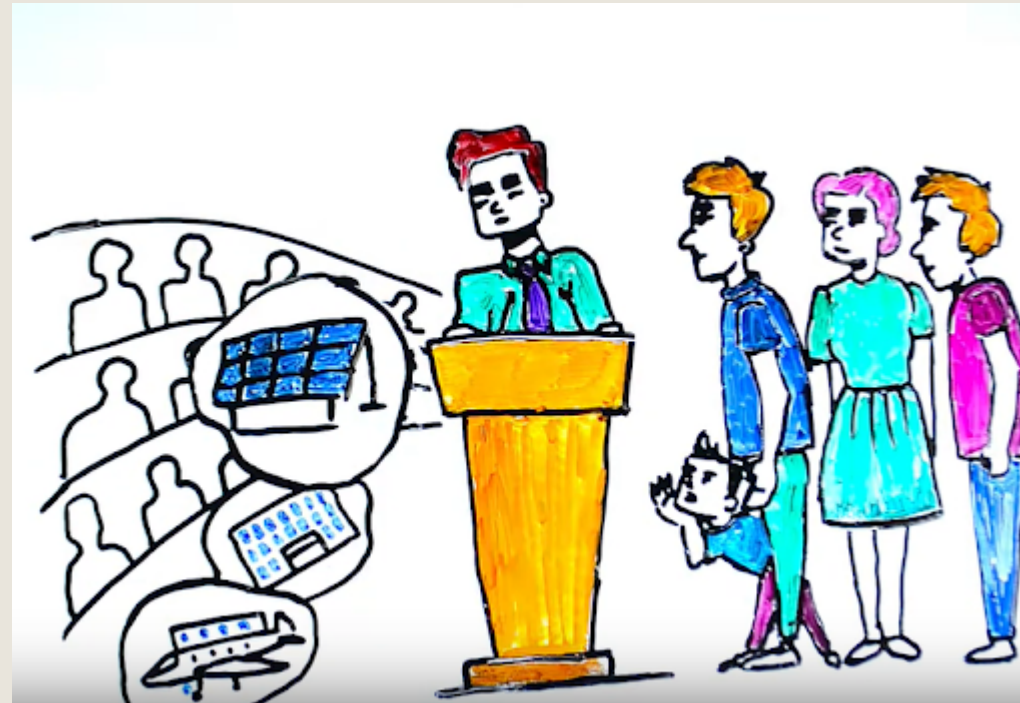
Вусенко Юлія Василівна

- ▶ Депутатка Волинської обласної ради;
- ▶ Голова постійної комісія з питань міжнародного співробітництва, зовнішньоекономічних зв'язків та інвестицій обласної ради розглянула низку профільних питань;
- ▶ Заступниця представника України в Палаті регіонів Конгресу місцевих та регіональних влад Європи;
- ▶ Секретар Луцької міської ради у 2015 – 2017 роках;
- ▶ Кандидатка юридичних наук;
- ▶ Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Хто такий ініціативний депутат

Депутат це представник спільних інтересів громади

Депутат:

- обирається громадянами;
- безпосередньо діє на благо усієї громади;
- надає допомогу правову та моральну;
- забезпечує поступ у підвищенні якості життя усіх і кожного;
- організовує покращення якості життєдіяльності громади.

Місцева рада – це інститут реалізації права громадян, що проживають на певній території і становлять місцеву громаду, самостійно, а також через своїх представників вирішувати всі питання місцевого значення (створення і функціонування закладів освіти, охорони здоров'я, торгівлі, харчування, транспорту, дорожнього руху, громадської безпеки, розпорядження майном громади тощо).

Загрози для ефективно діяльності депутата:

Часто бракує необхідних знань про процеси і процедури колегіального управління, а іноді й звичайної етики та вміння коректно вести дискусію. Як наслідок, швидко нарастає ризик отримати ярлик «неконструктивної опозиції», діяльність якої зводиться лише до блокування роботи ради і гальмування процесу ухвалення рішень.

Структура місцевого самоврядування

- ЗАКОНОДАВЧА ГІЛКА
- СПОСТЕРЕЖНА ГІЛКА
- ВИКОНАВЧА ГІЛКА

ЗАКОНОДАВЧА ГІЛКА самоврядування – це місцеві депутати, тобто представники громади, які ухвалюють рішення колегіальним чином, а саме шляхом відкритого публічного голосування; причому відкритість процесу обговорення є офіційно забезпеченою (звуко-та відеозапис, теле-та радіотрансляція, протокольний супровід).

СПОСТЕРЕЖНА ГІЛКА самоврядування - це члени виконавчого комітету, склад якого затверджують депутати шляхом ухвалення відповідного рішення на пленарному засіданні ради.

ВИКОНАВЧА ГІЛКА самоврядування сформована із міського (сільського, селищного) голови як головної посадової особи територіальної громади і підпорядкованої йому команди, тобто апарату ради (департаменти, управління, відділи), а також комунальних установ й підприємств. Посадові особи цієї гілки влади ухвалюють рішення одноосібно (розпорядження міського голови, накази керівників департаментів, управлінь, відділів, очільників шкіл, лікарень, дитячих садочків, комунальних підприємств). Для них діє принцип централізованості та єдиноначальності. Такий «наказний» (не демократичний) спосіб ухвалення рішень зумовлений необхідністю швидкого (під відповідальність посадової особи) впровадження в життя рішень, що ухвалені «законодавчою» та «спостережною» гілками місцевої ради

Система місцевого самоврядування працює шляхом ухвалення рішень колегіальними представницькими органами. Такими органами є рада та виконавчий комітет

Повноваження депутата, які впливають на виконавчу гілку влади

- визначає структуру і чисельність апарату ради (основи «виконавчої гілки»);
- встановлює рівень заробітної плати міського (сільського, селищного) голови і членів його команди; ухвалює рішення про затвердження положень та статутів виконавчих органів, комунальних установ і підприємств;
- ухвалює рішення про створення наглядових рад комунальних підприємств;
- заслуховує звіти про роботу виконавчих органів, комунальних установ і підприємств та ініціювання питань про звільнення їхніх посадових осіб чи розпуск (ліквідацію) органів, установ і підприємств;
- ухвалює рішення про затвердження на посаді заступників міського голови; обирає зі складу депутатів секретаря ради, який є службовцем ради та входить за посадою до складу виконкому (отже, є «депутатським оком» у виконавчій та спостережній гілках влади);

- заслуховує за вимогою не менш, як половини депутатів від складу ради, звіт міського голови про роботу виконавчих органів («виконавчої гілки»);
- ухвалює рішення про висловлення недовіри міському (сільському, селищному) голові, яке приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від загального складу ради (це рішення не має наслідків припинення повноважень міського голови, однак є важливим політичним сигналом – своєрідна «жовта картка» голові);
- ухвалює рішення про дострокове припинення повноважень міського (сільського, селищного) голови, яке приймається таємним голосуванням 2/3 голосів від загального складу ради.

Депутат місцевої ради відіграє особливу роль у місцевому самоврядуванні. Депутат має право:

- вносити проекти рішень місцевої ради та її виконавчих органів (виконавчого комітету, будь-якого іншого підрозділу апарату ради – департаменту, управління, відділу);
- брати участь у засіданнях постійної комісії, до складу якої він входить, та у пленарному засіданні ради із правом ухвального голосу;
- брати участь у засіданнях інших органів ради, до складу яких депутат не входить (інших постійних та тимчасових комісій, виконавчого комітету, комітетів), у нарадах та засіданнях структур виконавчих органів місцевої ради із правом дорадчого голосу, тобто з правом висловлюватися щодо формування порядку денного та порядку розгляду питань, а також брати участь в обговоренні конкретного питання нарівні із членами органу ради;
- ініціювати висловлення недовіри міському, сільському, селищному голові (голови ОТГ), звільнення посадових осіб місцевої ради, а також ініціювати розпуск виконавчих органів ради;
- скеровувати депутатське звернення, запит, запитання, вимогу щодо усунення порушень законності та відновлення правопорядку, ініціювання проведення перевірок, невідкладний прийом

Основні документи, якими керуються депутати у своїй діяльності

Конституція Україна, Закони України «Про місцеві вибори», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про місцеве самоврядування в Україні».

Депутатські повноваження

- Нормотворчі
- Представницькі
- Контрольні

Етап встановлення необхідності у прийнятті нормативно-правового акта місцевого самоврядування та його етапи:

Планування — передбачає розробку програм нормотворчої діяльності на певний період (квартал, рік або на строк повноважень органу). Може бути заплановано не тільки видання нових, а й внесення змін до чинних актів. Планування певною мірою визначає пріоритетні сфери життя територіальної громади.

Внесення нормотворчої ініціативи — письмове подання щодо прийняття нормативно-правового акта або внесення його проекту на розгляд суб'єкту нормотворчості. Суб'єкти нормотворчої ініціативи закріплюються в регламенті місцевої ради. До них, як правило, належать: територіальна громада, постійні комісії, депутати ради, сільський, селищний, міський голова, староста, голова районної, обласної ради, їх заступники, члени виконкому, голови місцевих державних адміністрацій.

Внесення нормотворчої пропозиції — вмотивоване подання щодо необхідності прийняття нормативно-правового акта. Нормотворчі пропозиції можуть мати усну форму та містити лише узагальнені думки та окремі тези щодо регулювання відносин, мають неофіційний, рекомендаційний характер та широке, фактично необмежене коло суб'єктів внесення. Нормотворча пропозиція передбачає лише задум та ідею майбутнього акта.

Другий етап нормотворчого процесу – **підготовка (розроблення) проекту нормативно-правового акта** починається зі стадії прийняття рішення про його підготовку

Узгодження — має форму візування зацікавленими суб'єктами або спеціального висновку. Може бути внутрішнім та зовнішнім.

Проведення експертиз. Необхідною для всіх актів є юридична експертиза, яка здійснюється юридичною

Обговорення як стадія може входити до різних етапів нормотворчого процесу. Після підготовки проекту акта місцевої ради проводиться його попередній розгляд та обговорення на засіданні постійної комісії. службою органу.

Доопрацювання може проходити на етапі як розробки, так і розгляду проекту акта суб'єктом нормотворчості. Рішення про необхідність доопрацювання приймається на засіданні постійної комісії або сесії. Ця стадія полягає в усуненні виявлених при розгляді недоліків і повторному проведенні деяких процедурних дій з метою виконання рекомендацій, наданих під час обговорення.

Оприлюднення проекту. Відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» проекти нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування, розроблені відповідними розпорядниками, оприлюднюються ними не пізніше як за 20 робочих днів до дати їх розгляду (частина третя статті 15).

Початок депутатських повноважень

Повноваження депутата місцевої ради починаються з дня відкриття першої сесії відповідної ради з моменту офіційного оголошення підсумків виборів відповідною територіальною виборчою комісією і закінчуються в день відкриття першої сесії цієї ради нового скликання, крім передбачених законом випадків дострокового припинення повноважень депутата місцевої ради або ради, до складу якої його обрано.

Третій етап нормотворчого процесу — **розгляд нормативно-правового акта суб'єктом нормотворчості**

Цей етап починається зі стадії внесення проекту нормативно-правового акта на розгляд суб'єкта нормотворчості після повного вивчення матеріалів, доопрацювання та здійснення всіх необхідних дій щодо підготовки проекту.

Проекти нормативно-правових актів представницьких органів виносяться на розгляд сесій місцевих рад, виконавчих органів – на засідання виконкому.

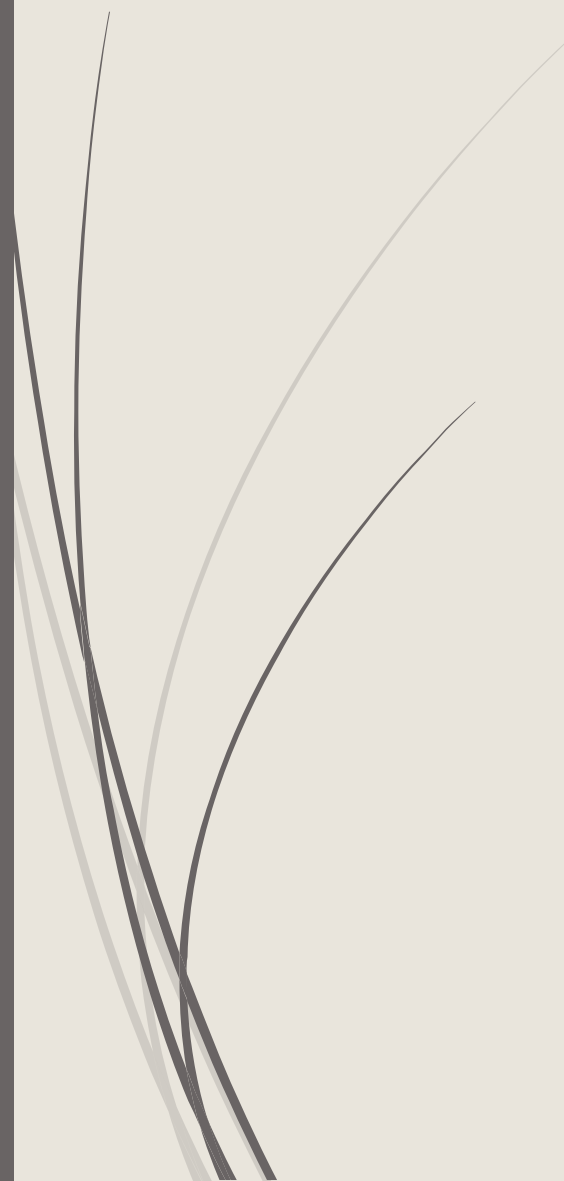

Четвертий етап нормотворчого процесу
— **прийняття проекту нормативно-
правового акта** — включає стадії
голосування та офіційного оформлення
прийнятого рішення.

**Останній етап нормотворчого процесу
— набрання нормативно-правовим
актом юридичної сили.**

Результатом нормотворчого процесу є нормативно-правовий акт.

Нормативно-правовий акт місцевого самоврядування — це офіційний письмовий документ, який встановлює, змінює або припиняє загальнообов'язкові правила поведінки для певної (невизначеної) кількості осіб, прийнятий суб'єктом місцевого самоврядування з нормотворчими повноваженнями та діє в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Представницькі повноваження депутата місцевої ради

Виконання доручень виборців

Депутат місцевої ради як представник інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу зобов'язаний виражати і захищати інтереси відповідної територіальної громади та її частини - виборців свого виборчого округу, виконувати їх доручення в межах своїх повноважень, наданих законом, брати активну участь у здійсненні місцевого самоврядування.

Депутат місцевої ради має представляти інтереси громадян свого округу, територіальної громади чи групи виборців. Вони також повинні виконувати їх доручення в межах своїх повноважень. Аби правильно донести своє проблемне питання депутату, потрібно знати що таке «доручення виборців» і з чим його «їдять»

Стаття 17. ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад»:

Виборці можуть давати своєму депутатові місцевої ради доручення на зборах під час його звітів чи зустрічей з питань, що впливають з потреб відповідного виборчого округу чи територіальної громади в цілому.

Доручення виборців має бути підтримане більшістю учасників зборів та не повинно суперечити законодавству України, а їх виконання має належати до відання місцевих рад та їх органів.

Доручення виборців доводяться депутатом місцевої ради до відома відповідної ради або її органів, які з урахуванням матеріальних, зокрема і фінансових, можливостей приймають відповідні рішення щодо їх реалізації. Рішення з цих питань доводяться до відома депутатів місцевої ради та територіальної громади.

Доручення виборців враховуються при розробці планів і програм економічного та соціального розвитку відповідної території, місцевих економічних програм, складанні бюджету, а також при підготовці рішень з інших питань.

Депутат місцевої ради бере участь в організації виконання доручень виборців як одноособово, так і в складі постійних і тимчасових комісій ради або в складі утвореної з цією метою депутатської групи, може залучати до їх виконання органи самоорганізації населення, а також виборців відповідного виборчого округу.

Депутат місцевої ради періодично інформує своїх виборців про результати розгляду радою та її виконавчими органами доручень виборців та особисту участь в організації їх виконання.

Контрольні повноваження депутата місцевої ради

Єдиний орган ради, який може контролювати виконання рішень виконкому, є постійна комісія

Згідно із законом до повноважень постійних комісій місцевої ради належить контроль за виконанням рішень ради та її виконавчого комітету. Основними інструментами здійснення контролю є акти постійних комісій – вивчення роботи і проведення перевірок, внесення висновків і рекомендацій, виступ з доповідями на сесіях ради.

Дякую за увагу!

+380507654353

vusenкоиuliia@gmail.com